



Aan de leden van de gemeenteraad

Raadsinformatiebrief 18

Helmond, 14 februari 2023
Onderwerp: Uitvoering stadsplan basisvaardigheden

Zaaknummer: 51372920

Geachte leden van de gemeenteraad,

In maart 2022 is het stadsplan basisvaardigheden gezamenlijk vastgesteld. We zijn inmiddels één jaar verder en met deze raadsinformatiebrief krijgt u een actueel beeld van de stand van zaken in de uitvoering van het stadsplan en geven we de recente ontwikkelingen en de ambitie voor dit nieuwe jaar weer.

Maart 2022: Waarom een stadsplan basisvaardigheden?

Lezen, schrijven, spreken, rekenen en digitale vaardigheden zijn voorwaarden om volwaardig mee te kunnen doen in onze samenleving. In Helmond beschikt bijna 17% van de inwoners onvoldoende over deze vaardigheden. Zij voelen zich vaker minder gezond, hebben een grotere kans eerder te overlijden en maken meer gebruik van zorg. Juist inwoners die de mogelijkheden van internet het meest nodig hebben zijn digitaal minder vaardig.

Uit onderzoek blijkt dat scholing in basisvaardigheden niet alleen taalvaardiger maakt, maar ook gelukkiger, zelfredzamer, sociaal actiever én gezonder. Helmond heeft de afgelopen jaren al geïnvesteerd in een aanpak waarmee is een stevige basis is gelegd. Toch blijft het een hardnekkig probleem dat om een integrale, sluitende aanpak vraagt. Met het stadsplan geven we de aanpak van basisvaardigheden in Helmond een boost. De thema's preventie, aanpak van inwoners met verminderde basisvaardigheden en een Nederlandse achtergrond (NT1), communicatie en doorontwikkeling van het taalhuis staan centraal.

Kernpartners

Samen met de kernpartners geven we uitvoering aan het stadsplan. De regie van de uitvoering ligt niet enkel bij de gemeente, maar ook bij de andere uitvoerende partijen. De kernpartners zijn de gemeente Helmond, ROC ter Aa, De LEV groep, de bibliotheek Helmond-Peel en Stichting Lezen en Schrijven.

Projecten gericht op preventie

- Projecten zoals "boekstartcoach", een leesbevorderingsprogramma dat het (voor)lezen met jonge kinderen bevordert én ouders met jonge kinderen laat genieten van boeken, is gezamenlijk met GGD en bibliotheek in juni 2022 gestart. Doelen die hierbij zijn vastgelegd hebben betrekking op een toename van het lidmaatschap bibliotheek, deelname activiteiten in de bibliotheek door ouders, contactmomenten tussen ouders en de boekstartcoach, aantal uitgedeelde boekstartkoffertjes incl. rondleiding in de bibliotheek en tot slot het aantal doorverwijzingen naar het Taalhuis. In de korte tijd dat de boekstartcoach actief is, zijn de doelen bereikt maar is er nog niet op alle onderdelen een vergelijking te maken met voorgaande jaren omdat er voorheen geen boekstartcoach actief is geweest.
- Ouders zijn een belangrijke schakel, beperkte vaardigheden van ouders hebben direct effect op de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen. ROC ter AA, het Jan van Brabant College en Sylvester Bernadette basisschool bieden gezamenlijk op dit moment tien taalklassen voor ouders aan. De combinatie van een preventieve en actieve aanpak leidt ertoe dat meer gezinnen een stap zetten om mee te doen.



Projecten gericht op aanpak NT1

Kernpartners geven aan dat de daadwerkelijke doorstroom -van signalering, via bereiken & motiveren tot aan de slag-, zeker bij NT1, tot op heden niet tot de gewenste resultaten leidt. Mensen met beperkte basisvaardigheden zijn deels in beeld maar daarnaast moeilijk 'aan de slag' te krijgen. De stap naar school is te groot. Bij digitaal aanbod is winst te behalen. Daar sluit de doelgroep NT1 juist aan en liggen er kansen om hen na het digitale aanbod te verwijzen naar passend taalaanbod. Hier werken we samen met het programma digitale stad Helmond.

- **Wijkgerichte aanpak**

In Helmond Noord is de LEV groep gestart met een inloop als 'camouflageactiviteit' om NT1 te bereiken en te motiveren om hun basisvaardigheden te verbeteren. De pilot met de werktitel 'Waar kunnen we je mee helpen?' is in ontmoetingscentrum De Schabbert waar wijkbewoners met vragen over bv. whatsapp, videobellen, mobieltjes etc. terecht kunnen. Dit aanbod sluit aan op persoonlijke behoefte en is laagdrempelig. Het zijn veelal ouderen die zich melden maar zij vallen wel binnen de NT1 doelgroep. Deze aanpak vergt een lange adem en heeft vertraging opgelopen door tijdelijke uitval van de professionals in 2022. De ambitie is om de wijkgerichte aanpak door te zetten naar de andere wijken in Helmond.

- **Gezinsgerichte aanpak**

Een van de uitgangspunten van het stadsplan basisvaardigheden is aandacht voor een gezinsgerichte aanpak. Door hierop in te zetten verbeteren ouders direct hun eigen vaardigheden, wat een positief effect heeft op de ontwikkelkansen van hun kinderen. De LEVgroep werft vrijwilligers en deze worden getraind door Stichting Lezen en Schrijven en vervolgens gekoppeld aan het gezin. Samen met basisschool De Goede Herder en met Korein kinderopvang bereikt de LEVgroep hiermee toch een (beperkt) aantal van 8 NT1 gezinnen. De ambitie is dit aantal in 2023 uit te breiden.

- **Overzicht vindplaatsen**

Verschillende vindplaatsen (zoals huisartsen, woningcorporaties, wijkhuizen, verenigingen, etc.) zijn door de kernpartners benaderd om te informeren naar wat zij nodig hebben om goed te kunnen signaleren en doorverwijzen. De verschillende vindplaatsen zijn geïnventariseerd en vanuit de kerngroep organiseren we passend aanbod. Een duurzame aanpak van NT1 vraagt een lange termijnvisie. Er is informatie nodig over de beschikbare tools om beperkte basisvaardigheden te signaleren en de doelgroep door te verwijzen. Het taalhuis 2.0 kan hierin een coördinerende rol vervullen.

- **Werkgeversaanpak**

In het kader van het stadsplan heeft in november een tweede werkgeverssessie plaatsgevonden rondom laaggeletterdheid en basisvaardigheden op de werkvloer. Het doel van deze sessie was om vanuit de verschillende perspectieven een vervolg te geven aan het vraagstuk van basisvaardigheden op de werkvloer, maar ook om te bepalen wat er nodig is voor een structurele aanpak om actie te ondernemen op de korte en lange termijn.

De conclusies uit de eerste sessie van maart zijn opnieuw onderschreven; toewerken naar één loket (Taalhuis 2.0) en werkgevers informeren over de beschikbare tools om beperkte basisvaardigheden bij werknemers te herkennen en hen hierin te ondersteunen. Werkgevers worden betrokken bij de ontwikkeling van het taalhuis 2.0. Er is een toolkit voor werkgevers ontwikkeld waarmee werknemers met beperkte basisvaardigheden herkend en geholpen worden. Stichting lezen en schrijven start met in company trainingen. Er worden taalcafés op locaties van werkgevers gestart.

Communicatie

- **Ambassadeursprogramma**

Via werkgevers werken we aan het uitbreiden van het bestaande ambassadeursnetwerk ter ondersteuning van de stadsbrede aanpak basisvaardigheden. We organiseren hiervoor een jaarlijkse bijeenkomst.



- **Laat Taal Leven: Doelgroep aan zet**

Vanuit Laat taal Leven is in de stad opgevraagd hoe de doelgroep het beste bereikt kan worden. Dit waren ideeën van geletterden en niet vanuit de doelgroep zelf. Daarom zetten we nu vanuit het perspectief van de doelgroep zelf in op het uitwerken van hun eigen ideeën. Een drietal concepten worden daadwerkelijk uitgevoerd om te zorgen voor meer bewustwording en het bereiken van de doelgroep.

- **Heldere taal**

Binnen de gemeente worden trainingen verzorgd gericht op heldere communicatie. De gemeente communiceert graag met inwoners in heldere taal die iedereen begrijpt. De projectgroep heldere taal wijst medewerkers er op dat moeilijke woorden duizelen en dus het gebruik van heldere taal belangrijk is.

Doorontwikkeling Taalhuis

De instanties waar de doelgroep potentieel in beeld is, signaleren dit vaak onvoldoende of weten niet goed hoe zij betrokkenen naar aanbod kunnen leiden. Het huidige taalhuis wordt doorontwikkeld tot een coördinatiepunt van vraag en aanbod. Dit vergt een nieuwe aanpak en een andere rol voor het taalhuis en de taalhuis coördinator. De bibliotheek voert hierop de regie. We streven naar een goed functionerend taalhuis dat onafhankelijk en gelijkwaardig samenwerkt met partners. Het biedt een plek aan inwoners die moeite hebben met basisvaardigheden om deze verder te ontwikkelen en te versterken zodat men zich beter kan redden in een steeds ingewikkelder wordende maatschappij.

Conclusie

Het stadsplan blijft in ontwikkeling vraagt veel inzet van de kernpartners. Resultaten leiden steeds tot nieuwe projecten die via het Taalhuis in de stad en regio gedeeld worden. De aanpak voor basisvaardigheden vergt een lange adem. Het daadwerkelijke terugdringen van het percentage mensen met beperkte basisvaardigheden vraagt wellicht nog tientallen jaren inzet. Vanuit het Stadsplan werken we daarom op projectniveau aan concrete resultaten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Helmond,

mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel
burgemeester

H.J. de Ruiter
secretaris